

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vsa leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Veliki zbor Matice Slovenske

v sredo 5. decembra 1883. l. ob 3. uri popoldne
v čitalnični dvorani v Ljubljani.

Red zborovanja:

1. Prvosednikov ogovor.
 2. Letno poročilo o odborovem delovanju od 1. maja 1882 do konca oktobra 1883. leta.
 3. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu od 1. januarja do konca decembra 1882. l.
 4. Volitev treh družabnikov, katerim je v smislu §. 9. a Matičinih pravil presojati in potrjevati odborov letni račun o novčnem gospodarstvu.
 5. Društveni proračun za l. 1884.
- Račun za 1882. in proračun za 1884. l. sta gospodom društvenikom v društveni pisarni izložena in jim bosta pri velikem zboru tiskana na razpolaganje.

6. Dopolnilna volitev odbornikov.
- Izvoliti jih je letos 8. Na vrsti, da izstopijo, so 1879. l. izvoljeni gospodje: Božidar Raič, Feliks Stegnar, Luka Svetec, Jožef Šuman, Viljem Urbas, Ivan Vavrč; umrle sta gospoda: Jurij Grabrijan in Ivan Šolar.

Ostali odborniki in sicer tukajšnji so: Peter Grasselli, dr. Anton Jarc, Karl Klun, Anton Kržič, Franc Levec, Jožef Marn, Maks Pleteršnik, dr. Jožef Poklukar, Andrej Praprotnik, Luka Robič, Andrej Senekovič, Franc Šuklje, Ivan Tomšič, Ivan Vilhar, Matej Vodusek, Eranc Wiesthaler, Vilibald Zupančič, dr. Jarnej Zupanec; vnajni: Matej Cigale, Andrej Einspieler, Franc Erjavec, Simon Gregorčič, Franc Hubad, dr. Anton Jeglič, Franc Kotar, Janez Majciger, Andrej Marušič, dr. Jurij Sterbenc, Karol Šavnik, dr. Janez Šust, dr. Jožef Tonkli, Mihael Žolgar.

Vsaj šetnajst Matičinih odbornikov mora po §. 12. društvenih pravil navadno prebivati v Ljubljani. Izstopivši smejo zopet biti voljeni.

Pri volitvi odbornikov in isto tako pri volitvi računskih treh presojevalcev (4. točka) uštevajo se tudi volilni listki takih društenikov, ki sicer neso mogli samik zboru priti, pa so vender volilne listke z lastnoročnim podpisom odboru poslali tako, da ni suma zaradi kake prevare. (§. 11. Mat. pr.)

7. Odborovo poročilo o nalogu XVIII. Matičinega velicega zbora gledé prenarredbe društvenih pravil s predlogom, naj se letnina (§. 2. b) od 1884. l. naprej poviša na na tri goldinarje.

8. Prof. Frana Šukljeja in devetih tovarišev nasvet o naslednjih prenarredbah društvenih pravil: Mesto „Veliki zbor“ naj stoji povsod dosledno „Občni zbor“.

§. 11. Mesto: „so vender svoje volilne listke . . . prevare“, naj stoji: „so vender svoje volilne listke odboru svojeručno podpisane poslali; tudi pri občnem zboru osebno navzočni družabniki morajo volilne listke svojeručno podpisane oddati.“

Mesto odstavka „Odbor“ §. 12—15 incl. naj stoji:

Uprava.

§. 12. Občni zbor voli 20 odbornikov in sicer posebej a) 15 v književni odsek, od katerih jih mora vsaj 10 stanovati v Ljubljani, b) 5 v gospodarski odsek, ki pa morajo vsi svoje stanovališče imeti v Ljubljani.

§. 13. Književni odsek se ponavlja tako, da vsako leto izstopi 5 najstarejših odbornikov, kateri se pa smejo zopet voliti. Za prvi dve leti odloča žrebanje.

Gospodarski odsek se voli na novo vsako četrto leto. Izstopivši člani gospodarskega odseka se smejo zopet voliti.

Ako kateri odbornik, predno poteče njegova opravilna doba, izstopi iz odbora, pozove se za ostali čas na njegovo mesto on, ki je imel v zadnjem občnem zboru za izvoljenimi največ glasov.

§. 14. Oba odseka se shajata v skupno sejo:

a) da volita prvosednika in blagajnika — vsakega na 1 leto — tajnika pa na 3 leta;

b) da razsojata o preprih, ki bi zaradi društvenih stvari nastali mej dužabniki;

c) da sklepata v vsakem slučaju, kadar oba odseka v skupno sejo pozove prvosednik, oziraje se na posebno važnost kakega predmeta, ali kadar skupne seje zahteva četvorica književnega, oziroma dvojica gospodarskega odseka.

Sicer opravlja vsak odsek svoj delokrog nezavisno drug od drugega. Vsak odsek tudi izmeji sebe voli svojega načelnika.

§. 15. Prvosednik, kateri mora bivati v Ljubljani, zastopa društvo v pravnem oziru, podpisuje z jednim svojih namestnikov vsa društvena pisma in razglasila, predseduje skupnim sejam ter ima pravico, predsedovati tudi vsakej seji posameznih odsekov.

Načelnik književnega odseka je njegov prvi, načelnik gospodarskega odseka njegov drugi namestnik.

§. 16. Da so odborovi sklepi veljavni, treba da je v vsakem odseku razen prvosednika, oziroma njegovega namestnika navzočna nadpolovična večina odbornikov ter da za predlog glasuje nadpolovična večina navzočnih odbornikov.

Ako so glasovi jednako razdeljeni, odloča prvosednik.

Odbor Matice Slovenske

v Ljubljani 20. nov. 1883.

Ivan Vilhar,
odbornik in blagajnik.

Peter Grasselli,
prvosednik.

Miklošičeva slavnost.

Dunaj 22. nov. [Izv. dop.]

(Konec.)

Predno poročam o dijaškem komersu na čast Miklošiču, naštetu mi je izmej mnogoštevilnih na-

LISTEK.

Potovanje križem domovine.

Popisuje Prostoplav Kretanov.

XXXII.

V Metliki.

O jutranjem svitu, kakor sem bil povedal, stopil sem — po nevsporednem izletu mej brate Hrvate — ondu pri Kolpinem mostu zopet na slovensko zemljo.

S prihodom na domača tla vzbudila se mi je i prejšnja pozornost za proučevanje seljanskih fizionomij; vender o jutranjem somraku se ni videlo baš daleč, zatorej mi je zvedavi pogled obvisel takoj na prvem predmetu, na — mostu. Ker mi Zagrebški prijatelj očita, da motrim vse stvari preveč idejalistično, ogledal sem si velevažno povodno vzgradbo nekoliko bolj z realističnega stališča ter se dal poučiti po svojih spremljevalcih natanko: Most čez Kolpo tu na hrvatsko-slovenski meji, ki je vzgrajen iz jednake tvarine, kakor skrajna predmestna mosta v Ljubljani, samo v nekoliko lepšji arhitek-

tonskeji obliki, zagledal je luč sveta l. 1875., dotlej so se bili prevažali Beli Kraujci k Hrvatom v goste na brodu. Dolžina mostova znaša nekaj milimetrov čez 200 celih metrov, (to je skoro tako natanko zmerjeno, kakor — Vrbsko jezero v kakšnji avtobiografskeji noveli!); visokosti privoščili so mostu stavitelji baš toliko, da vozniku ni treba priprege nanj, kakor na Dravski most doli pri Borlu; in dočim mu je naročje toli raztegneno, da more vzprejeti vá-se ob jednom voz poleg voza, ipak njegov parket ni toli elastičen, nego-li oni na Savskem mostu pri Črnučah, kjer je človek v nevarnosti, da ga kako poskočno bruno ne vrže čez mostno ograjo . . . Ali tukajšnji most je nekako vode-bojčč, kajti nad polovico ga je na kopnem in kar ga je v vodi, nastavlja nasršene grebene proti njemu tekočej reki . . .

A čuj! v vasi „onstran Kolpe“ zapeli so petelini svojo jutranjo pesen ter nas opomnili, da nam je iti k — počitku.

Od Kolpe do Metlike je dva kilometra hodá, kar mi kot resnicoljubnemu potopiscu navesti v prid vsem bodočim potovalcem na tej progi.

Ob cesti, katere znatno se dvigajoče razmerje, žal! nesem utegnil konstatovati po zemljemerskem navodu, bil je nekoč bojda lep drevored; toda okolu 1790. l. prišel je na zeleno mizo Metliške zbornice, kjer ga je tedanji strogi gospodarski odbor z ozirrom na preošabno senco, s katero je žalil cesto in njive, obsodil na smrt s sekiro; od tistega časa šetajo se Metličani za demonstracijo s solničniki proti mostu . . .

Dospevše v — Metliko, pozdravljalo nas je milo juternično zvonjenje: želeč si vzajemno „lahko noč!“ razšli smo se vsak na svoj stan.

Solnce plavalo je že precej v isoko nad mestno cerkvijo, ko sem se predramil. Naglo se opraviim ter si grem ogledovat starodavno Metliko.

Zgodovinarji pravdali so se že mnogo za to znamenitno mesto; toda brzonog potnik, loveč premenljive seljanske prizore po domovini v svoje razvedrenje, ni da bi razglabal vprašanja, da-li je stal nekdanji Metulum na tleh sedanjega mesta, ali ondu „pri treh farah“, mej Ložem in Oblokami ali pa tam nekje v Istri: „stvar se vzame, kakeršna je!“ velevali mi prijatelj „izza peči“ in to mi bodi vodilo, dokler se

vzočnih (bilo jih je gotovo nad 800) nekaj odličnih imen. Izmed Miklošičevih prijateljev bil je navzoč dvorni svetovalec dr. Eitelberger; izmed državnih poslancev Gniewosz in Kovalski; od najvišjega sodišča bil je navzoč dvorni svetovalec Pouchly; dalje višje sodnje svetovalec in česki pisatelj Rybička; izmed jugoslovanskih korifej imenovati mi je srbskega pesnika dra. Zmaja Jovanovića, Srba Miličevića, Hrvata dra. Barkovića. Prav veliko število bilo je odličnih Slovencev in sicer: prof. Šuman s soprogo in prof. Stritar, dvorni in sodnijski odvetniki: dr. Babnik s soprogo, dr. Pogaznik in dr. Seshun; dr. Firbas s soprogo, dr. Lilek, inženir Poznik iz Kremsa, J. Navratil, dr. Simonič itd.

Pri komersu bila je velika dvorana natlačeno polna. Največ bilo je seveda divjakov raznih slovanskih narodnostij. Prva je bila napitnica slovanski vzajemnosti, druga presvetlemu cesarju, na kar se je cesarska himna igrala. Vse občinstvo je ustalo ter cesarju klicalo burni živijo. To napitnico govoril je predsednik českega akademičnega društva Hurban; napjali so dalje dr. Okonievski, v imenu maloruskega društva „Sicz-a“; nazdravil je prosto se razvijajočej slovanski ideji; v imenu poljskega akademičnega društva „Ogniska“ govoril je baron Gostkowski; v izvrstnem govoru poudarjal je posebne zasluge in pomen narodnih pesnikov in umetnikov, ki so vedno bili zaštitniki zatiranih narodov, ter jim dajali pogum in vztrajnost v boji za boljšo bodočnost. Nazdravil je potem slovanskim pesnikom, umetnikom in učenjakom. Ta govor vzprejel se je z največjo navdušenostjo.

Govorili so dalje g. Despotović v imenu srbskega akad. društva „Zore“, dalje Rus Dudikiewicz v imenu ruskega društva „Bukovine“. Za vsakim govornikom pela se je slovanska pesen. Žalibog je petje pri komersu bilo na prav slabih nogah in slovanski „Naprej“ še nikdar nesem slišal tako slabo peti kot takrat. Godba, ki bi bila imela petje spremljevati, prišla je večkrat navskriž s slabim petjem in včasih morala popolnoma nehati. Zaradi tega si je marsikdo od komersa več pričakoval, posebno, ker je inace bilo vse navdušeno ter vztrajalo skero do zadnjega konca. Z velikim navdušenjem in veseljem bili so vzprejeti mnogoštevilni telegrami iz vseh slovanskih pokrajev. Največ bilo je slovanskih telegramov, zatem srbskih, maloruskih, bolgarskih, českih, ruskih. Brzjavili bili so tudi iz Pariza, Heidelberga, Monakovega itd.

S Slovenskega prišli so naslednji telegrami:

Ljubljana. — Klub narodnih deželnih poslancev kranjskih najtoplejšo svojo čestitko pošilja matere Slovenije najslavnejšemu sinu, ki danes sredi navdušene slovanske mladine obhaja svoj sedemdeseti rojstni dan. Živio Miklošič, ponos Slovencev! Živio mnoga leta! Grasselli.

Ljubljana. — Bela Ljubljana udano čestita slovanskim učenjakom prvaku ob njegovej sedemdeset-

letnici in hvaležno pozdravlja odlično družbo, ki je zbrana, da slavi nje najmlajšega častnega meščana.

Župan: Grasselli.

Ljubljana. — Slavnemu učenjaku, ženijalnemu jezikoslovcu, ponosu slovanskega naroda, iskreno čestitajo Šuklje, Levec, Kersnik.

Ljubljana. — Matica Slovenska najiskreneje čestita svojemu slavnemu častnemu članu ob njega sedemdesetem rojstnem dnevu. Da Bog živi še mnoga leta diko slovanskega naroda.

Prvosednik: Grasselli.

Ljubljana. — Svetovnemu učenjaku in kinču slovanskega naroda, Miklošiču, tisočera slava in zahvala za epohalna dela, ki ostanejo neumrljiva. Častilcem njegovim pa kliče presrečno: Na zdravje!

Dramatično društvo.

Predsednik: Murnik.

Ljubljana. — Prvemu slovanskemu učenjaku, vitezu Miklošiču, čestitamo iz vsega srca na sedemdesetletnici, iskreno želeč, da živi še mnoga leta nam v ponos, znanosti v korist.

Uredništvo „Slov. Naroda“.

Ljubljana. — Čast in slava nedosežnemu učenjaku in nepozabljivemu učitelju.

Uredništvo „Ljublj. Zvona“.

Ljubljana. — K proslavi sedemdesetletnice zarije Slovanstva, dra. Frana viteza Miklošiča, čestitamo najsrčneje. Živel nam dragoceni biser še mnoga leta! Slava slavljencu! Živela vzajemnost slovanska! Živeli slavitelji Miklošičevi! Na zdravje!

Ljubljanski „Sokol“.

Ljubljana. — Podpisani člani učiteljskega zbora velike realke Ljubljanske iz vsega srca čestitajo slavnemu rojaku in učenjaku o njegovi sedemdesetletnici. Bog ga živi in ohrani še mnogo let na čast in slavo znanosti, državi in Slovanstvu!

Ziakowski, Križnar, vitez Stauber, Globočnik, Pirc, Borghi, Šubic, Vrhovec, Raič, Senekovič, Levec.

Maribor. — Slovenski spodnji Štajer, ponosen na svojega najslavnejšega rojaka, odličnega učenjaka, kojega slava dela so postala občna duševna pridobitev za vesoljno človeštvo, se v duhu današnje svečanosti udeležuje.

V imenu kluba štajerskih slovanskih poslancev: načelnik: dr. Dominkuš.

Maribor. — Slava vrlemu Slovincu, velikanu učenjakov, ponosu našemu!

Mariborska Čitalnica.

Ptuj. — Slava Slovincu Miklošiču, jezikoslovesnemu poglavniku vseh Slovanov, broječih sto milijonov ljudi, večna slava caru slovstvene vzajemnosti slovanske!

Raič

za Slovence Ptujkega okraja.

Zagreb. — Hvaležno kličem svojemu slavnemu profesorju Miklošiču: na mnogaja leta!

Dr. Celestin.

Koper. — Nedosegljivemu učenjaku slovanske filologije, uzornemu mojstru gromoviti: Slava! Zbranim njega čestilcem navdušen: Živio!

Slovenski in hrvatski profesorji in učitelji na c. kr.

učiteljski v Kopru.

Končujem pa s tem: da se na Dunaji še nikdar ni slavilo na jednako slaven način zasluge svetovne slave učenjaka slovanske narodnosti, kakor 20. novembra Miklošiča. X.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. novembra.

Izjave nemško-liberalnih listov o jutrnjem strankarskem shodu českich Nemcev in njega programu nam kažejo v jako čudnem svetu toli naglaševano jedinstvo „zjedinjene levice“. Dočim nekaj listov zametava drugi pa zagovarjajo načrt o administrativni delitvi česke dežele, naglašajo zopet tretji, mej njimi „Bohemia“, da se naj delovanje „zjedinjene levice“ koncentrira samo na odpor. Nekateri pa so jako bojevit. „Die deutsche Wochenschrift“ piše: „Čas je tu, da se pogumno naprej stopi. Ako boče zjedinjena levica o prihodnjih volitvah nemški rod v Avstriji navdušeno zbrati v svoje kolo, vreči mora vso doktrinarino in centralistno šaro iz svojega programa ter z vso močjo in — recimo odkrito — z vso brezobzirnostjo razviti narodni prapor. Torej proč z Galicijo iz ožje državnopravne zveze s Cislitanijo in osnujmo nemško-avstrijsko državo v obsegu nekdanjih državnih in zaveznih dežel.“ — Kako Poljaki sami o tem mislijo, nam pove „Gazeta Narodowa“, ki odgovarja na označeni projekt, da prvič Poljaki ne pripoznavajo Friedjungove frakcije kot zastopnico nemških Avstrijcev, drugič pa, da ne žele izločitve Galicije iz državne zveze za tako ceno.

Vnanje države.

Srbska skupščina se bode razpustila koncem decembra. Nove volitve pa se baje ne bodo odredile do sredi prihodnjega leta.

Novoga ruskega minister-rezidenta v Črni Gori, Kojandera, vzprejel je knez v 12 dan t. m. Kojander je v nagovoru zatrjeval, da nikdar ni prenehalo blagohotno sočutstvo carske vlade in ruskega ljudstva s Črnogoro, ter da bode nadaljeval njegovati pristrane obojane, sloneče na vzajemnosti vere, roda in političnih interesov. Knez se je odzval s čuti otroške udanosti Rusiji in carju, katera se bode v Črnogori vedno ohranila.

Egipska vojska je bila v tridnevem boji od 3 — 5 novembra pri El-Obeidu v Sudanu popolnoma poražena. Izdajalski vodniki zapeljali so 11 600 mož broječo vojsko Hicks-paše v soteske pri Kashgate, kjer so jo čakali uporniki ter jo pobili do zadnjega moža. Ustaši so zaplenili 36 Kruppovih topov in ves ostrog. Kordofan je izgubljen in ves Sudan v upor. Vsa angleška vojska se je skupila v Chartum-u; ostanek cele vojske, jedva 4000 mož, umaknil se je v Berber. Angleški admiral Hewett je sklenil brodovje v Rudečem Morju pomnožiti z mnogimi ladijami Sredozemskega brodovja. — Vsi angleški listi obžalujejo egiptski poraz v Sudanu ter zahtevajo, da se rok za odhod angleške vojske iz Egipta podaljša. „Agence Havas“

mu zopet ne izneverim, kajti vsakdo gleda svet na — svoje oči!

Koliko so nekdanji Metličani prebili nadlog za časov turških bojev, o tem njihovi današnji potomci nemajo niti pojma. Nič manje nego šestkrat počastili so bili ti blagodušni človekoljubi azijski Metliki s svojim pobodom. L. 1408 napadli so jo prvič ter pokončali mesto in okolico; l. 1431 drugič; potem l. 1469, 1511, 1547 in še le 1578. l. posrečilo se je hrabrim Metličanom, pregnati okrate razširjevalce koranskih krepstij za vse večne čase iz svojega obližja . . .

Kakeršna je Metlika danes, ni videti baš, da bi jo bili vzgradili — Amerikanci, ki zidajo po cela mesta ob jednem po skupnem načrtu. Ulice Metliškega mesta so namreč nekako vegaste, opredeljene brez določene stavbene poteze po hribovitem zakotji gori in doli, podolgoma in povprečki. Vsak posestnik postavil si je bivališče, kjer in kakor je v istem trenutku baš stal: ta-le na strmem robu, oni zopet v oplazenem klanci — ni čudo torej, da je vsaka hiša vzgrajena v drugem — neslogu. In vsakdo gradil je po svojem imetji: jeden segel je

po kamenji, drug pa si je stesal kočo iz lesa — prvi pokrtil je svoje poslopje z opeko, njegov sosed pa je privezal slamo ali škodlje na rebra svoje strehe . . . Našel sem po vsej Metliki 213 hiš, kar za toli znamenito mesto, rekel bi, stolicu vse Bele Krajine, ni baš veliko, če se pomisli, da ima n. pr. trg Bolec gori v planinske soteski preko 400 hišnih števil. Sploh bi se iz vseh takozvanih dolenskih mestic ne dalo sestaviti pošteno, primerno veliko mesto, česar pa nemajo na vesti njih prebivalci, temveč trmoglava železnica, ki se teh krajev bojazljivo ogiblje!

No, Metličani so delavni in ščedljivi, o tem priča njih posojilnica in pa — piramide one čudotvorne, rastlinsko plodovitost pospešujoče snovi, ki se jim dvigajo pred okni, razširjaje prijeten parfum po ulicah, kar je bojda najboljšo sredstvo zoper — kolero! V sanitarnih zadevah so Metličani sploh na dobrem, ker njim županuje zdravnik, kakor v Kamniku. Vodnjak se jim res nekoliko kuja, a ob deževnem vremenu toči njim okusno-čokolado, kakor jim tudi dobro vince in godba preganja druge brige.

Sicer pa Metlika ni brez kulturno-historičnih znamenitosti! V komendi shranjuje se ona sloveča „gorska palica“, ki je bila letos razstavljena v Ljubljanski realki, in leta 1892 prineslo bode zavednim Metličanom znamenito svečanost: takrat bode namreč sto let, kar so v Metliki (l. 1792.) igrali prvič slovensko veseloigro: „Županovo Miciko“!

Dotle bodejo morda vrlim Metličanom njih zastopniki ugladili grčavo cesto, če inace do tiste dobe skoz prevrtane Gorjance ne bode že tekla — železnični tir, kar bi bilo v neprecenljivo korist in prospek blagostanja po vsem Dolenskem, takraj in onostran gorostasnega mejnika mej belimi in črnimi Kranjci. . .!

Iz teh nadej vzbudi me prihod prijatelja Navratila, ki me opozori na somenjsko življenje ondu na trgu.

In zares! tu se mi predočijo dražestni prizori, pisane gruše Belih Kranjcev, Žumberčanov in Marinjindolcev, katerih narodno nošo mi opisuje udvorljivi moj spremljevalec.

„Evo ti pristne Bele Kranjce!“ reče mi ustavši se pred bujnostasno ženo. Na glavi ima belo

pa poroča iz Kajire, da jo bodo angleški vojaki ipak v 14 dneh zapustili.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 21. novembra.

Magistratna dvorana bila je kmalu po 9 uri prenapolnena družbenikov, tako, da je morala, akoravno so nosili sluge stole in klopi vkupe, večina došlih stati in mnogo je bilo udov na mostovži pred magistratno dvorano. Mej navzočnimi zapazili smo deželne poslance: dra. Poklukarja, dra. Vošnjaka, L. Svetca, L. Robiča, O. Detelo, cesarskega svetnika J. Murnika, dra. viteza Bleiweis-Trsteniškega, Dežmana, viteza Gutmansthal, mnogo udov z dežele, mej njimi posebno veliko dubovnikov in mnogo udov iz Ljubljanskega mesta, tudi dokaj članov nasprotnne stranke.

Mej odličnimi udi bil je navzočen tudi dež. glavar grof Thurn, kot zastopnik c. kr. vlade pa vladni svetovalec pl Wurzbach, kateri je kot naslednik dvornega svetovalca pl Fladunga prevzel poročilo o deželno-kulturnih zadevah. Predsedoval je družbeni predsednik baron Wurzbach, kateri je pa bolehen in jako okoren; govori tako tiho, da ga bližnji komaj razumó, tako, da se je sploh izražala želja, da bi g. baron Wurzbach najbolje pogodil, ko bi se odpovedal predsedništvu družbe, katerej itak na svojih posestvih nema kazati izrednega ali vsaj umnega gospodarstva. Predsednik naj bi bil v prvi vrsti vzgleden gospodar, vrhu tega pa tudi tak, ki ljubi svoj narod in zna dobro slovenski (saj je večina udov slovenska), in ki ima več sposobnosti za predsedništvo.

Predsednik baron Wurzbach prične zborovanje z malo razumljivim govorom, v katerem se zahvaljuje udom, da so v tako mnogobrojnem številu došli, pozdravi g. vladnega zastopnika in g. deželnega glavarja in častnega člana grofa Thurna. Omeni potem, da je družba zgubila po smrti več udov, mej njimi škofa Vidmarja, barona Antona Codelli-ja in Antona Samasso, ki so vsi delovali v korist družbe in naprosi zbor, da v znamenje sočutja ustane s sedežev.

Letošnjo letino v Kranjskej označuje gospod predsednik kot srednjo dobro, in da so v obče kmetovalci z letino zadovoljni.

Mej društveniki in centralnim odborom, trdi g. predsednik, da je vladalo prijateljsko razmerje. Posebno hvalo izraža tistim gg. udom, ki so sodelovali, da se je priredila živinska razstava o priliki 600 letnice, za kar gre posebna zahvala c. kr. poljedeljskemu ministerstvu in vladi v Ljubljani, deželnemu odboru, Ljubljanskej mestnej občini in kranjskej hranilnici za vsestransko podporo. Presviti cesar blagovolil je počastiti razstavo s svojim ogle-dom in izrazil se je jako prijazno o napredku kranjske živinoreje. Predsednik upa, da bode to Najvišje

priznanje kranjske živinoreje napotilo neumorno napredovati in da bode tako imel cesarjev pohod najboljši upliv na prospeh kranjske živinoreje. Potem omeni srečnega dogodka, da je centralni odbor imel čast, predstaviti se Nj. Veličanstvu presvitemu cesarju, prečita cesarjev odgovor, kateri zborovalci stoje poslušajo in vslikne Nj. Veličanstvu „Hoch!“, kateremu pa odzdravi skupščina z navdušenimi trikratnimi Slava- in Živio-klici.

Prva točka dnevnega reda je poročilo o delovanju centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske od poslednjega rednega občnega zbora dne 15. novembra l. l. do dne 1. novembra t. l. O tej točki poroča v imenu centralnega odbora centralni odbornik g. Luka Robič. Poročevalec pravi, da bode poročal le o najvažnejših točkah, ker bi drugače ves čas zborovanja se moral uporabiti samo za branje poročila.

Gospod Robič poroča:

Da se uresniči ukrep zaradi izdave kmetijsko-gospodarskega lista, kateri ima biti glasilo družbino, pričele so se aprila meseca t. l. v to potrebne obravnave s podružnicami in posvetoval se je centralni odbor takoj na vse strani; a če tudi obravnav v vseh točkah ni bilo mogoče stalno dognati, ker se neso dali določiti troški natisa in rešiti nekatera menj važna vprašanja, kar pak se bode gotovo zgodilo še pred koncem t. l., se je o glavnem vprašanji vender ukrenilo, da list utegne izhajati početkom 1884. l., o čemer se je tudi 15. dne septembra meseca t. l. štev. 406 poročalo sl. c. kr. deželni vladi.

Ukrenjena izdava poučne knjižice o živinogledstvu in mesogledstvu se je napravila, potem ko je bil izročil gosp. dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški svoj dotični rokopis, ki se je potrdil na višjem mestu. Poleg te knjižice, ki se je natisnila v 1000 eksemplarih, treba je bilo, ker je bil poprodan prvi natis, tudi novega natisa poučne knjige pokojnega gospoda dr. Janeza Bleiweisa „o podkovanji zdravih in bolnih kopit“, katera knjiga je nad vse potrebna podkovskim učencem; natisnilo se je z nova 500 eksemplarov.

V oziru konečnega predloga o posojilnicah, stavljenega po vodji Slapenske vinárske šole pri poslednjem občnem zboru, smatral je centralni odbor v svojo dolžnost, da si pridobi poleg postavnega gradiva kraljevine Česke, ki mu je na razpolaganje, tudi še drugega gradiva od posojilnic, ki so se že ustavnovile po deželi. V ta namen se je obrnil centralni odbor do mnogih posojilnic po deželi, naj mu blagovoljno naznanijo, kakšen jim je dozdani uspeh, kako uplivajo na kmetijstvo in kakovim načinom bi se najprimerneje mogle ustanavljati. Kakor hitro pojde centralnemu odboru pričakovano gradivo, ustregei bode leta dotičnemu ukrepu občnega zbora v polni meri.

(Dalje prih.)

pečo. Lase spletene v dve kiti, kateri je zvila okoli tako zvane igle na glavi. Na sebi nosi dolenje rokave in na te navezane ima dolenjke (dolenje janjke); vrhu tega robačo z modrcem in pasom in vrhu modrca gornje rokave, spredaj ima predpasan zastor. Na nogah ima hlačice (nogavice) — pravijo njim „žolte“, pa so rudeče; obute ima postóle; po novem kroji nosijo čizme. Po zimi še suknem zabunec (vrhnjo suknjo) ali kožuh z rokavi, a večidel brez rokavov...

Poleg označene Bele Kranjice stoji mlada Žumberčanka, deklica. Na glavi ima rudečo kapico, lase spletene v jedno kito, visečo njej po hrbtu z upletki (upleteni denar, svetinje, školjke itd.); okoli vrata ima džerdan iz steklenih koral; na vitkem životu košuljo (srajco) in skuto (janjko), pisano prepasano; spredaj pregačo (zastor), črno ali pisano, na nogah čarape (nogovice) in opanke; nosi v novejšem časi tudi čizme in po žimi kožuh.

Ondu za njo je ženska po vsem jednako oblečena, samo lase ima spletene v dve kiti, katere na prsni nosi, in na glavi jej hahlja premetača, t. j. bela, pri prav mladih ženah pa tudi ob robu pisana

peča, za lase ob sencih pripeta. To je Žumberčanka, žena.

Ž njo se razgovarja ženska, katera ima zvezano belo pečo na glavi, dve kiti las na prsni z dragimi upletki, košuljo in skuto, mali zobua (gilet), tkanico (pas) z zlatom in srebrom prešito, pregačo z velikimi resami (franžami), čarape, opanke. Po zimi nosi veliki zobun in včasih torbo, na rami visečo, katere pa danes nema. „Videl si pravo pravcato Marijindolko!“ reče mi vrl vodnik. „V Marijindolu nosijo se žene in devotke (dekleta) jednako. Bojanke v Črnomaljskem okraji imajo isto nošo, kot Marijindolke“ pristavi prijatelj ter me vede k drugej gruč.

Tam prodaja zelje ženska, ki ima na glavi pisan robec, lasje spletene so pod robcem spravljene, često jej visi po hrbtu brez upletkov; okoli vrata ima koralde, nosi košuljo, skuto, pas, zastor, čarape in opanke, v novejšem časi čizme. „To ti je Hrvatica iz Ribniške občine!“ pouči me zgovorni pobratim.

Mož, ki kupuje od Hrvatice, ima na glavi škrljak, krljavo (klobuk), na životu pa robačo, bre-

geše, pas, zabunec, zdaj tudi že suknjo, ozke hlače, mestve (čizme z jermenjem), tudi škornje — to je Beli Kranjec, ker je vsa obleka: platno ali sukno belo, kot i pri Belej Kranjici. Mlajši svet, vojaci, krošnjariji, segajo pa že po črnih suknjah; tudi ženske so videti v pisanih jopah in belih robačah, ali jako redko.

Hrvat, Žumberčan in Marijindolec, nosijo po letu kakor Beli Kranjci, namreč: na glavi klobuk, potem robačo, bregeše, škornje, čizme ali opanke; toda njih suknje neso bele, temveč modre ali črne boje, in torba jim je k telesu prirasla, dočim nje Beli Kranjec več ne —

„A čemu bi ti opisoval moško nošo, ko vidim, da ti pogledi krožijo ob divnem našem — ženstvu!“ ustavi šegavi prijatelj svoj pouk ter me spomni Senkovega povabila na — obed.

Vrli moj rojak se je bil namreč prejšnji dan preselil v novo stanovanje, katero je trebal posvetiti.

V svetli, elegantno opravljeni dvorani vzprijela je naju ljubezniva mlada domačica in to iskrena Slovenka, katerej na čast smo isto popoldne krstili s „cekinasto“ Metliško kaplico nje ukusno urejeni — „Asjin dvorec.“

Domače stvari.

— (P. n. občinstvo) opozarjamo na jutranjo Bleiweisovo svečanost, ki bode po sporedu in po demoljubnem namenu gotovo jako sijajna.

— (Za „Narodni dom“) nabrali so gg. žandarji Ljubljanske postaje mej seboj 12 gld. 50 kr. Veseli nas to darilo, ker nam kaže, da se gospodje žandarji, ki čuvajo naše življenje in imenje, zanimajo tudi za to podjetje.

— (V novem porotniškem poslopji) na Žabjaku stoji že tri dni v vseh kletih voda poldrugi meter visoko in tri dni že kalá (tromba) 18 kaznjencev od ranega jutra do pozne noči z dvema sesalkama (jedna od požarne straže, druga iz Samassove tovarne) vodo iz kletij, a še vedno je 1 1/2 črevelj visoko. Predvčeraj sklicala se je komisija, da bi se kanal po Hrenovih ulicah poglobil in tako voda odtekala. A posestniki hiš v Hrenovih ulicah so odločno protestovali proti poglabenju kanala, ker se opravičeno bojé, da bi voda silila potem v njih kleti in da bi se njih hiše, ki so slabe in stare, rušile. Ako bi se pa kanal tudi poglobil, moral bi se tako nizko, da bi se pri velikej vodi Ljubljanka nazaj stekala. Zdaj se vidi, kako prav je imel g. podžupan Fortuna in mestni zastop Ljubljanski, ko je ugovarjal, naj se ne zida tako drago poslopje na močvirji in odposlal v tem smislu prošnjo do justičnega ministerstva. A vse je bilo zaman, v Zatiškem dvoru neso hoteli ničesar slišati o tem, zdaj pa imajo v novem poslopji tudi proste kopelji. Škoda, da je zima!

— (Nesreče.) V sredo popoldne pal je v Litiji konduktér raz železnični vlak ter se tako močno poškodoval, da so ga mrtvega pripeljali v Ljubljano. — Včeraj zgodila se je druga nesreča. „Na Kode-lovem“ v kleti gospé Omejeve (Johannesbirt) izžigali so s spiritom vinski sod. To je jako nevarno podjetje in jedna zamujena minuta utegne biti osode-polna. Andrej Celer, 33 let star delavec, kateremu je bilo izročeno izžiganje, menda ni bil dovolj vešč, kajti sod se je razletel in dno treščilo je Celerja s tako silo ob zid, da se mu je razpočila črepinja. Včeraj je umrl v bolnici. Ponesrečenec je oče treh otrok, katerih najstariji ima pet let. Gosp. Omejcu, ki je bil tudi v kleti, se ni ničesar zgodilo.

— (Po glavi udaril) je z lopato mestni cestni pometač, 50 let stari Miba Rus, včeraj popoldne šolarja Antona Zajca in ga jako močno poškodoval. Odnegli so ga v bolnico. Danes zjutraj je še živel. Šolarji so pometača Rusa dražili in mu nagajali, a ta jezen, udaril je z lopato. Policija ga bode izročila deželnej sodnji zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe.

— (Otroški vrt v Gorici) otvoril se je pretekli četrtek in upisanih je že 35 otrok. Jutri je slovesna otvoritev.

— (Literarno-zabavno društvo „Triglav“) ima svojo četrto redno zborovanje v pone-

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.